

XII Kongres International Fur Animals Scientific Association IFASA

Marian Brzozowski

**Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
Instytut Nauk o Zwierzętach**

W dniach 24-25 sierpnia 2021 roku odbył się w Warszawie Kongres International Fur Animals Scientific Association (IFASA). To cykliczne wydarzenie, odbyło się już po raz dwunasty. Organizacja konferencji została dofinansowana przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego na podstawie umowy nr 540/P-DUN/2019. Wszystko zaczęło się w Skandynawii. W ramach Skandynawskiego Stowarzyszenia Naukowców Rolniczych (Nordiske Jordbrugsforskeres Förening, NJF) od połowy XX wieku odbywają się seminaria Sekcji Zwierząt Futerkowych tego Stowarzyszenia. Działania Sekcji to przede wszystkim regularne, coroczne spotkania naukowe i osobiste kontakty, będące ich naturalną konsekwencją. W połowie lat 60. w ramach Sekcji zostały podjęte pierwsze próby utworzenia forum naukowców zajmujących się zwierzętami futerkowymi, które obejmowałyby nie tylko Skandynawię, ale cały świat. Inicjatorzy podjęli się zorganizowania międzynarodowego kongresu naukowego, poświęconego zagadnieniom hodowli zwierząt futerkowych.

Efektom tej inicjatywy był I Światowy Kongres Hodowli Zwierząt Futerkowych zorganizowany w Helsinkach, w roku 1976. Kongres okazał się wielkim sukcesem. Zaprezentowano wiele interesujących i aktualnych doniesień naukowych, połączonych z ożywioną dyskusją merytoryczną. Równie ważna okazała się prowadzona podczas Kongresu dyskusja o przyszłości, o przyjęciu formalnych ram międzynarodowej współpracy i kontynuacji powstałego ruchu.

Najważniejszym efektem Kongresu okazały się dwa postanowienia. Pierwsze dotyczyło kontynuacji idei organizacji międzynarodowych kongresów naukowych poświęconych zagadnieniom hodowli zwierząt futerkowych w 4-letnich odstępach. Miałyby one być przygotowywane przez zawiązujące się w tym celu komitety organizacyjne w poszczególnych krajach. Drugie postanowienie dotyczyło podjęcia przez Sekcję Zwierząt Futerkowych NJF inicjatywy w celu zorganizowania czasopisma naukowego o zasięgu międzynarodowym, w którym byłyby prezentowane publikacje oraz informacje o badaniach naukowych dotyczących branży futerkowej. Obydwie ówczesne idee zostały z czasem zrealizowane.

Kolejny przełom dokonał się podczas IV Światowego Kongresu Hodowli Zwierząt Futerkowych w Toronto w roku 1988, wtedy bowiem uczestnicy powołali i ukonstytuowali międzynarodową organizację grupującą naukowców zajmujących się hodowlą zwierząt futerkowych – IFASA (International Fur Animals Scientific Association). Celem powołania tej organizacji było sformalizowanie międzynarodowych działań w zakresie promowania i upowszechniania badań naukowych obejmujących wszelkie aspekty hodowli i produkcji zwierząt futerkowych. Ustalono, że źródłem finansowania IFASA będą składki członkowskie oraz bezpośrednie wsparcie finansowe firm i organizacji związanych z branżą futerkową.

Od początku istnienia IFASA, Polska jest aktywnie włączona w działanie organizacji. Nasi naukowcy uczestniczyli w kongresach od samego początku: uczestnikiem II Kongresu w Kopenhadze w roku 1980 był m.in. prof. Bogusław Barabasz, uczestnikiem III Kongresu w Wersalu w roku 1984 był m.in. prof. Andrzej Frindt. W IV Kongresie w Toronto w roku 1988 uczestniczył prof. Stanisław Jarosz. Profesor Jarosz został członkiem powołanej podczas obrad Rady Dyrektorów (Zarządu) IFASA. Jednym z celów, jaki sobie wtedy postawił, było dążenie do zorganizowania Kongresu w Polsce. Cel ten udało się zrealizować: VI Kongres IFASA odbył się w Warszawie w roku 1996.

W trakcie obrad Rady IFASA w Warszawie, profesor w związku z przejściem na emeryturę zrezygnował z zasiadania w Zarządzie IFASA i zarekomendował na swoje miejsce profesora Mariana Brzozowskiego, który pełni funkcję członka Zarządu IFASA do dziś. W związku z pozycją, jaką w świecie branży futrzarskiej zajmuje Polska z racji dynamicznie rozwijającej się u nas hodowli zwierząt futerkowych, podczas XI Kongresu w Helsinkach w roku 2016 postanowiono, że kolejny, XII Kongres będzie miał miejsce właśnie w Polsce.

XII Kongres był planowany na sierpień roku 2020 w Warszawie. Miał on stanowić swojego rodzaju podsumo-

Fot. 1. Prof. dr hab. Marian Brzozowski – członek Zarządu IFASA

wanie trwającej od pół wieku owocnej współpracy naukowców z całego świata zajmujących się hodowlą zwierząt futerkowych. Ze względu na panujące zagrożenie wirusem SARS-CoV-2, postanowiono przenieść Kongres na sierpień 2021 roku. W związku z obstrzeceniami i potencjalnym zagrożeniem kolejną falą zakażeń Kongres odbywał się w formie online, z udziałem prelegentów i uczestników wyłącznie za pośrednictwem łączności internetowej. Organizacja Kongresu w Warszawie dała możliwość aktywnego udziału w obradach Kongresu naukowców z Polski: prof. Tadeusz Kaleta był moderatorem sesji „Behavior and Welfare”, prof. Andrzej Jakubczak był moderatorem sesji „Breeding, Genetics and Reproduction”, natomiast dr Maciej Klockiewicz był moderatorem sesji „Health and Disease”. Równie aktywny był udział polskich naukowców przy opracowywaniu i redagowaniu materiałów kongresowych. W pracach tych brali udział prof. Olga Szeleszczuk, prof. Dorota Kowalska, prof. Marian Brzozowski. Całość materiałów kongresowych jest dostępna na stronie internetowej IFASA, a także na stronie wydawanego przez IFASA czasopisma SCIENTIFUR.

Odnosząc się do aktualnych problemów w branży futerkowej, organizatory Kongresu zorganizowali przewodnią sesję: „Wpływ zagrożenia wirusem SARS CoV-2 na hodowlę zwierząt futerkowych”.

W ramach tej sesji uczestnicy zapoznali się z wynikami przeprowadzonych badań, z aktualnie prowadzonymi badaniami oraz z opiniami na temat zagrożenia ze strony pandemii COVID-19 dla przyszłości branży futerkowej.

Zespół badawczy z Uniwersytetu Helsińskiego Jenni Virtanen, Kirsi Aaltonen, Ilkka Kivistö, Tarja Sironen w pracy pt. „Survival of SARS-CoV-2 on Clothing Materials” (*Przeżywalność wirusa SARS-CoV-2 na materiałach odzieżowych*) przeanalizował problem trwałości obecności patogenu na powierzchni materiałów odzieżowych, co wiąże się bezpośrednio z możliwością przeniesienia wirusa. Celem przeprowadzonych badań było uzyskanie wiedzy, która może posłużyć działaniom w celu zapobiegania rozprzestrzenianiu się COVID-19 przez skażone materiały odzieżowe, a także

uzyskanie informacji potrzebnych do poprawy bezpieczeństwa zarówno osób pracujących przy produkcji wyrobów, jak i korzystających z gotowych produktów odzieżowych. Zbadano stabilność SARS-CoV-2 na okrywie włosowej lisów niebieskich, jenotów i norek amerykańskich, a także na sztucznym futrze, bawełnie, plastiku, sztucznej skórze i poliestrze. Następnie przetestowano dezaktywację wirusa przez zastosowanie promieniowania UV i obróbkę cieplną. Obecność wirusa stwierdzono do 5 dni na plastiku, do 1 dnia na sztucznym futrze, mniej niż jeden dzień na bawełnie, poliestrze i sztucznej skórze, a nawet do 10 dni na futrze z norek. Promieniowanie UV nie dezaktywowało SARS-CoV-2 na ocenianych okrywkach włosowych najprawdopodobniej z powodu mechanicznej ochrony wirusa przez włosy okrywy. Natomiast obróbka cieplna w temperaturze 60°C przez 1 h inaktywowała wirusa na wszystkich powierzchniach i jest obiecującą metodą do zastosowania w praktyce.

Inna grupa naukowców z Finlandii (Kirsi Aaltonen, Lauri Kareinen, Ravi Kant, Essi Korhonen, Jenni Virtanen, Heli Nordgren, Olli Ritvos, University of Helsinki; Olli Vapalahti, University of Helsinki; Tarja Sironen, University of Helsinki; Johanna Korpela, Fin Furlab; Jussi Peura, Finnish Furbreeders Association) w pracy pt. „SARS-CoV-2 vaccine development for mink” (*Opracowanie szczepionki przeciwko wirusowi SARS-CoV-2 dla norek*) podjęła badania w celu opracowania szczepionki przeciwko wirusowi SARS-CoV-2 dla norek. Szczepionka wybrana do badań jest oparta na białku fuzyjnym. Tego typu białka były już znane wcześniej i według literatury stanowią dobrą podstawę do opracowania szczepionki przeciwko koronawirusowi. Oceniane u zwierząt testowych, u których zastosowano badaną szczepionkę poziomy ciał odpornościowych z grupy IgG, są bardzo wysokie przez cały czas trwania badania kontrolnego. Poziomy te są nawet wyższe niż opisywane w opublikowanych badaniach dotyczących preparatów stosowanych w zatwierdzonych szczepionkach przeciwko SARS-CoV-2 u ludzi. Dotychczas uzyskane wyniki są więc bardzo obiecujące i dają nadzieję na w miarę szybkie uzyskanie szczepionki przeciwko COVID-19 dla norek.

Kolejna przedstawicielka Finlandii, Tarja Sironen z Uniwersytetu Helsińskiego zaprezentowała pracę pt. „SARS-CoV-2 – a true One Health challenge” (*SARS-CoV-2 – prawdziwe wyzwanie dla jednolitego systemu ochrony zdrowia*). Praca prezentuje szersze spojrzenie na problem pojawiających się chorób zakaźnych. Prelegentka zwróciła uwagę, że pandemiczne zagrożenie chorobami zakaźnymi rośnie z powodu globalnych zmian, co wiąże się znacząco z dynamiką rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych i stwarza wyzwanie istniejącej globalnej infrastrukturze zdrowotnej. Ponieważ znaczna część chorób zakaźnych pochodzi od zwierząt, głównym problemem będzie umiejętność przygotowania się do odparcia ich zagrożenia. Będzie to możliwe dzięki wiedzy odnoszącej się do zrozumienia czynników, które kierują poja-

Fot. 2. Dr. Steen H. Møller – Prezes Zarządu IFASA

Fot. 3. XII Kongres IFASA – wykład plenarny Anne Sofie Hammer

wieniem się chorób zakaźnych, ze szczególnym uwzględnieniem złożonej interakcji wirus-gospodarz. Jest to dobrze widoczne w przypadku SARS-CoV-2. Jest to wirus wyjątkowy pod względem zdolności do przekraczania barier gatunkowych i wywoływania infekcji u wielu gatunków zwierząt. Wyniki dotychczasowych badań sugerują, że to nietoperze są prawdopodobnie przodkami gospodarza rezerwuarnego, ale historia ewolucji wirusa wciąż pozostaje zagadką, a wiele gatunków zwierząt jest analizowanych jako potencjalni żywiele pośredni. SARS-CoV-2 został wyizolowany ze zwierząt domowych, zarówno towarzyszących, jak i hodowlanych, a także żyjących w niewoli dzikich zwierząt, które były w bliskim kontakcie z ludzkimi przypadkami COVID-19. W dalszej części pracy przedstawiono aktualną wiedzę na temat różnic między gatunkami zwierząt w ich podatności na zakażenie SARS-CoV-2. W konkluzji autorka wskazuje, że aby zahamować rozprzestrzenianie się pandemii COVID-19 należałoby dokonać kompleksowych badań w celu zrozumienia, w jaki sposób dochodzi do przenoszenia wirusa SARS-CoV-2 na linii człowiek-zwierzę.

Kolejna praca była poświęcona sytuacji wynikającej z pojawienia się i rozprzestrzeniania pandemii COVID-19 w Danii. Autor, Henning Otte Hansen z Uniwersytetu w Kopenhadze w pracy pt. „Danish mink industry: Closure 2020-2021” (*Duński przemysł norek: Zamknięcie 2020-2021*) analizuje przebieg działań i decyzji, które w efekcie doprowadziły do zamknięcia sektora futrzarskiego w tym kraju. Decyzja z 4 listopada 2020 roku o uboju wszystkich norek w Danii była pierwszą tego typu decyzją w skali globu, której efektem było zamknięcie tak dużej gałęzi gospodarczej. Była to również pierwsza sytuacja, kiedy zagadnienie ochrony zdrowia publicznego miało tak duży wpływ na ważną decyzję polityczną. Właśnie aspekty ochrony zdrowia publicznego, wynikające z ówczesnej oceny sytuacji przez władze zdrowotne i w efekcie podejmowanie przez nie decyzji i wydawanie zaleceń było w tych działaniach decydujące. Ponieważ zdarzyło się to po raz pierwszy w historii, nie można było czerpać wiedzy z podobnych sytuacji w przeszłości. Proces podejmowania decyzji był trudny i niekiedy chaotyczny, a strategia walki z pandemią była kilkakrotnie zmieniana. W trakcie tych procesów decyzyjnych niedoszacowane zostały koszty za-

mknięcia branży, a przy podejmowaniu ostatecznych decyzji zabrakło wyważenia argumentów za i przeciw ubojowi wszystkich norek. Ostateczne uzasadnienie decyzji o uboju, traktujące te działania jako konieczne ze względu na obawy pojawienia się mutacji SARS-CoV-2, a tym samym osłabienia skuteczności przyszłych szczepionek, wskazuje zdaniem autora, że była to decyzja nie do końca uzasadniona. Obecnie w dalszym ciągu trwają dyskusje odnośnie do podstaw decyzji i skutków ich podjęcia, w tym zakresu likwidacji zwierząt, kosztów społeczno-ekonomicznych, wyceny wielkości strat, a także hodowli norek w przeszłości.

Piąta prezentacja również była poświęcona sytuacji w Danii. Autorka, Anne Sofie Hammer z Uniwersytetu w Kopenhadze przedstawiła pracę pt. “How the SARS-CoV-2 situation developed in Danish mink” (*Jak w Danii rozwijała się sytuacja związana z obecnością wirusa SARS-CoV-2 u norek*). Autorka jest pracownikiem naukowym Uniwersytetu w Kopenhadze i brała udział już w pierwszych badaniach, w połowie 2020 roku, kiedy stwierdzono przypadki obecności wirusa u norek. Podkreślała, że opinie zarówno służb weterynaryjnych, jak i pracowników naukowych nie były brane pod uwagę przy podejmowaniu ostatecznych decyzji o likwidacji wszystkich norek w kraju. Decyzja ta nie była konsultowana społecznie: ani służby weterynaryjne, ani naukowcy zajmujący się norkami nie byli brani pod uwagę i nie byli włączeni w proces jej podejmowania. Była to decyzja podjęta w oparciu o zasadę konieczności ochrony zdrowia publicznego bez uwzględniania żadnych innych przesłanek.

Czas trwania Kongresu zbiegł się z trudną sytuacją w obszarze branży futerkowej, tak z powodu panującej pandemii, jak i z powodu atmosfery społecznej często niesprzyjającej hodowli i prowadzeniu badań na zwierzętach futerkowych. Mimo tego uważam, że Kongres zakończył się sukcesem. Świadczy o tym liczba 34 zaprezentowanych doniesień i posterów obejmujących wyniki badań ze wszystkich najbardziej aktualnych obszarów hodowli zwierząt futerkowych nadesłanych przez naukowców ze wszystkich krajów, w których rozwija się hodowla zwierząt futerkowych. W zamyśle Kongres miał być podsumowaniem trwającej ponad 50 lat historii idei organizowania cyklicznych spotkań, a następnie kongresów poświęconych hodowli zwierząt futerkowych. Myślę, że dobrą ilustracją tej idei jest przypomnienie faktu, że 60 lat temu w roku 1961, miała miejsce w Hali Mirowskiej w Warszawie pierwsza ogólnopolska wystawa zwierząt futerkowych, królików i gołębi. Hala Mirowska jest położona około 100 m od hotelu Westin, w którym mieściło się studio XII Kongresu IFASA. Można zbieżność miejsc i dat tych wydarzeń potraktować jako dowód na ciągłość i rozwój zarówno hodowli, jak i badań obejmujących zwierzęta futerkowe i traktować je, jako wskazanie dla naszych następców, by za kolejne 60 lat znów spotkali się w Warszawie.